

Številka: 80100-1/2024/7

Datum: 24. 4. 2024

Strategija civilne obrambe Republike Slovenije

1 UVOD

Strategija civilne obrambe je temeljni razvojno usmerjevalni dokument države na področju civilne obrambe in izhaja iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS št. 59/19) in Obrambne strategije Republike Slovenije. Upošteva razmere v mednarodnem varnostnem okolju, varnostne grožnje in tveganja ter organiziranost sistema nacionalne varnosti Republike Slovenije. Aktivnosti civilne obrambe se izvajajo kot celota priprav, ukrepov in dejavnosti za preprečevanje, odvracanje ter odzivanje v miru, krizi, izrednem stanju in vojni. S tem se prispeva k odpornosti in pripravljenosti Republike Slovenije, podpira in dopolnjuje vojaško obrambo države, zagotavlja neprekinjeno delovanje oblasti ter preskrbo, zaščito in preživetje prebivalstva v vojni.

Strategija na podlagi načel, poslanstva in ciljev usmerja delovanje civilne obrambe v državi, vključno z načrtovanjem priprav ter izvajanjem ukrepov za odziv na različne grožnje in tveganja v nacionalnem ter mednarodnem varnostnem okolju. Za uspešno odzivanje na aktualne in potencialne varnostne izzive je nujna usklajenost civilne obrambe z ostalimi deli sistema nacionalne varnosti. Ob vpetosti v mednarodno okolje se na področju civilne obrambe implementira tudi rešitve, ki jih za čim večjo usklajenost odzivanja oblikujeta Nato in Evropska unija. Z opredelitvijo načel in ciljev civilne obrambe Republike Slovenije se zagotavlja organizirano, strokovno in usklajeno delovanje ter vključevanje države in družbe v priprave za zagotavljanje civilnih zmogljivosti in pogojev za obrambo države ter v podporo delovanju Slovenske vojske in zavezniških sil na ozemlju Republike Slovenije. Ob tem se upoštevajo pristojnosti in odgovornosti ter naloge vseh, ki sodelujejo na področju obrambe.

Civilna obramba bo skupaj z vojaško obrambo tudi v bodoče zagotavljala razvoj obrambnih zmogljivosti države za odzivanje na grožnje in tveganja nacionalni varnosti. Odzivanje na skupne grožnje v Natu in Evropski uniji, ob upoštevanju nacionalnih ciljev in ambicij, bo potekalo ob usklajenem delovanju obeh delov obrambnega sistema Republike Slovenije.

Civilne zmogljivosti se vključujejo v izvajanje obrambe na območju Republike Slovenije, izven meja in v podporo Natu in Evropski uniji pa predvsem v miru in na območjih, kjer s svojimi zmogljivostmi sodeluje Slovenska vojska. Slednje zahteva pravočasna in zadostna vlaganja v razvoj civilnih zmogljivosti in vzpostavljanje ustreznih organizacijskih rešitev ter kadrovskih polnitev.

Strategija civilne obrambe je podlaga za pripravo usmerjevalnih dokumentov in spreminjanje ter dopolnjevanje normativnih, doktrinarnih, načrtovalnih in drugih dokumentov Republike Slovenije na področju tega dela obrambnega sistema. Za učinkovito izvajanje nalog so ključne pravočasne in usklajene priprave, ki v največji meri potekajo v miru z načrtovanjem rešitev za organizacijo in način odzivanja ter vzpostavljanjem civilnih zmogljivosti za obrambo. Skladno s spremembami varnostnega okolja, razvojem novih možnosti in načinov odzivanja se bodo stalno prilagajale in

nadgrajevale načrtovane rešitve, kar bo osnova za uspešno odzivanje in zagotavljanje delovanja ključnih funkcij države in družbe. Predvsem to velja ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer v mednarodnem okolju, ko je ocenjeno, da je varnost države ogrožena, in še posebej v primeru izrednega stanja in vojne.

2 MEDNARODNO VARNOSTNO OKOLJE IN CIVILNA OBRAMBA

Spremembe v mednarodnem varnostnem okolju civilno obrambo postavljajo pred nove zahteve in izzive. Različne grožnje in tveganja vplivajo na stopnjo ogroženosti držav ter varnostne razmere v mednarodnem okolju in potrjujejo dejstvo, da mir ni več samoumeven, temveč je za njegovo ohranjanje potrebno stalno ocenjevanje razmer ter izvajanje ukrepov in dejavnosti, ki zagotavljajo pripravljenost ter odpornost države in družbe.

Civilna obramba v Republiki Sloveniji je že med osamosvojitvijo leta 1991 dosegla visoko stopnjo priprav in učinkovito izpolnila svoje poslanstvo ter naloge. Z leti se je področje nacionalne varnosti in obrambe v Sloveniji spremenilo in preoblikovalo iz predvsem nacionalne obrambe v sodelovanje v kolektivni obrambi ter skupni varnostni in obrambni politiki Evropske unije. Vpetost v mednarodne organizacije pomembno vpliva na priprave države in njenega obrambnega sistema ter odziv, ne le na dogajanje v neposredni sosesčini, temveč tudi na razmere v širšem mednarodnem varnostnem okolju.

Mednarodno okolje se nepredvidljivo in hitro spreminja. Zaznamovano je s številnimi varnostnimi izzivi, povezanimi z vojaškimi grožnjami, hibridnimi grožnjami kot so kibernetični napadi, dezinformacije in sovražne informacijske kampanje ter razvojem prebojnih tehnologij, podnebnimi spremembami, nezakonitimi migracijami in terorizmom. Kljub sodelovanju in različnim oblikam povezovanja držav so v porastu strateške, geopolitične napetosti in konflikti ter posledično povečanje oboroževanja, kar ima določene negativne posledice tako za varnost v evroatlantskem prostoru, kot tudi za Republiko Slovenijo. Izbruh vojaških konfliktov, še posebej vojna v Ukrajini, je bistveno spremenil in poslabšal razmere v mednarodnem varnostnem okolju. Uporabljajo se številna nova orožja in tehnologije, hkrati pa se kot orodje za vsiljevanje interesov uporablja tudi nadzor nad proizvodnjo in dobavo energije ter prehranskih proizvodov in nadzor nad ključnimi komunikacijskimi potmi, s čimer se otežuje učinkovito delovanje nacionalnovarnostnih sistemov in vitalnih funkcij družbe. Konflikti in dolgotrajni vojaški spopadi narekujejo državam, da poleg vojaških povečujejo investicije tudi v civilne zmogljivosti, s čimer krepijo raven odpornosti, odvratanje različnih groženj in tveganj, na vseh ključnih področjih države in družbe.

Nato in Evropska unija posebno pozornost namenjata krepitvi obrambne sposobnosti in odpornosti nacionalnovarnostnih sistemov držav članic oziroma zaveznic. Krepi se tudi njuno sodelovanje na področju odpornosti in civilne pripravljenosti ter zaščite in zagotavljanja neprekinjenega delovanja kritične infrastrukture.

3 CIVILNA OBRAMBA KOT TEMELJ ODPORNOSTI DRŽAVE IN DRUŽBE

Civilna obramba, kot del obrambnega sistema Republike Slovenije, prispeva k zagotavljanju obrambne sposobnosti države. Svoj pomen je, glede na obseg nalog in nosilcev njihovih izvajanj, potrdila v osamosvojitveni vojni in pripravah nanjo, ko je imela civilna obramba osrednjo vlogo pri podpori Teritorialni obrambi in takratni policiji, zagotavljanju preskrbe prebivalstva, delovanju oblasti na celotnem ozemlju države in informativni dejavnosti ter onemogočanju delovanja agresorske vojske. Hkrati je z različnimi nevojaškimi ukrepi neposredno vplivala na onesposobitev in omejitev manevra ter prekinitev oskrbe in s tem zniževala uspešnost delovanja nasprotnikovih sil ter bistveno prispevala k uspehu v osamosvojitveni vojni.

Spremenjeno varnostno okolje, nova razmerja sil in družbeni razvoj vplivajo na civilno obrambo. Civilna obramba kot temelj odpornosti države in družbe, stremi k uresničevanju načel in ciljev z zagotavljanjem ter razvojem civilnih zmogljivosti. Nacionalna prizadevanja v okviru civilne obrambe so komplementarna oziroma primerljiva prizadevanjem Nata in Evropske unije. V tem okviru cilji, navedeni v tej strategiji, odražajo tudi nacionalne cilje za odpornost, ki so komplementarni s kolektivnimi cilji odpornosti zavezništva ter usmerjeni v implementacijo Natovih meril za krepitev odpornosti na področju civilne pripravljenosti.

Preprečevanje, obvladovanje in zoperstavljanje grožnjam in tveganjem zahteva celovit pristop. Slednje pomeni, da se zavedanje, krepitev odpornosti in odzivanje na grožnje in tveganja izvaja na vseh ravneh države ter vseh delih družbe, ob upoštevanju odgovornosti in pristojnosti za uresničevanje nalog.

Civilno obrambo vodi Vlada Republike Slovenije, usklajeno z vojaško obrambo ter skrbi za izvajanje nujnih ukrepov po razglasitvi izrednega stanja ali vojne. Vlada v vojni imenuje Državni operativni štab obrambe za operativno izvajanje nalog in usklajevanje vojaške in civilne obrambe, varnostnih nalog, izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ter za izvajanje nalog skladno z odločitvami Državnega zbora. Podporo njegovemu delovanju zagotavlja Nacionalni center za krizno upravljanje, ki načrtuje tudi možnosti za varnostnim razmeram prilagojeno delovanje na rezervnih lokacijah.

Naloge civilne obrambe načrtujejo nosilci obrambnega načrtovanja, med katere sodijo ministrstva, vladne službe, Banka Slovenije in gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, katerih dejavnost je po odločitvi Vlade Republike Slovenije posebnega pomena za obrambo, kakor tudi podjetja in druge organizacije ter lokalne skupnosti, ki prejmejo naloge za podporo delovanja obrambnega sistema. Za pripravo rešitev in postopkov odzivanja države na spremembe v varnostnem okolju bo tudi v bodoče nujno stalno medresorsko usklajevanje med nosilci obrambnega načrtovanja. Skladno z načeli civilne obrambe so posamezna ministrstva odgovorna za stanje priprav in opredelitev nalog iz svoje pristojnosti na področju obrambe, ki se prioritarno izvajajo v zaostrenih varnostnih razmerah, ob grožnjah in tveganjih nacionalni varnosti. Načrtovanje je tesno povezano s sprejemanjem odločitev, zato je posebnega pomena, da se odločevalce stalno seznanja z načrtovanimi rešitvami, vlogo in nalogami organa na področju obrambe.

Proces obrambnega načrtovanja in vsebina obrambnega načrta države sta določena s ključnimi predpisi na področju obrambe. Usklajevalno vlogo v procesu obrambnega načrtovanja ima Ministrstvo za obrambo, ki spremlja in usmerja stalen razvoj civilnih zmogljivosti za izvajanje nacionalne obrambe. Načrti in predvidene zmogljivosti morajo slediti in se prilagajati spremembam okolja in varnostnih groženj. S tem se bo zagotovila ažurnost in uporabnost načrtov ter vzdržljivost zadostnih zmogljivosti.

Za zagotavljanje širše usklajenosti posameznih postopkov odzivanja ob hkratni opredelitvi postopkov in nalog, se v obrambne načrte nosilcev obrambnega načrtovanja v državi vključuje rešitve, ki so skladne s koncepti in mehanizmi Nata in Evropske unije.

Ministrstvo za obrambo strokovno usmerja, usklajuje in spremlja priprave, ukrepe in dejavnosti ministrstev in vladnih služb, vključno s subjekti v njihovi pristojnosti ter drugih nosilcev obrambnega načrtovanja. Ministrstvo za obrambo bo preko Nacionalnega centra za krizno upravljanje na podlagi podatkov in informacij ministrstev, vladnih služb ter Slovenske vojske zagotavljalo stalno situacijsko sliko in spremljanje razmer v mednarodnem varnostnem okolju z analizo vpliva na Republiko Slovenijo. V ta namen bodo tudi s prehodom na nove pristope in tehnologije oblikovane analitične zmožnosti za pravočasno obveščanje teles kriznega upravljanja in sprejemanje odločitev.

Za spremljanje in odzivanje na varnostne grožnje in tveganja bo izdelana nacionalna ocena varnostnih tveganj in groženj, upoštevajoč tudi različne vrste groženj, ki zahtevajo odzivanje obrambnega sistema. Ob navedenem ocenjevanju razmer se bo izhajalo tudi iz obveščevalnih in drugih podatkov ter ocen ogroženosti v zavezništvu in Evropski uniji. Vlada Republike Slovenije ob sprejemu nacionalne ocene varnostnih tveganj in groženj ministrstvom in vladnim službam ter drugim organom in organizacijam lahko določi naloge ter sprejeme ukrepe in aktivnosti za odzivanje na varnostna tveganja in grožnje.

Priprave civilne obrambe zagotavljajo postopen, organiziran in usklajen prehod državnih organov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij na delovanje v izrednem stanju in vojni. Uresničevale se bodo z načrtovanjem organizacijskih, kadrovskih, materialnih in drugih aktivnosti nosilcev načrtovanja na področju civilne obrambe za ustrezen odziv in delovanje v kriznih razmerah, izrednem stanju in vojni.

S krepitvijo civilne pripravljenosti se bo prispevalo k celoviti odpornosti države. Nosilci obrambnega načrtovanja bodo z aktivnostmi in ukrepi zagotavljali civilne zmogljivosti za podporo države gostiteljice, krepitev odpornosti pred hibridnimi grožnjami, še posebno pred kibernetскими grožnjami in napadi ter dezinformacijami, za zaščito kritične infrastrukture, strateško komuniciranje, informacijsko-komunikacijsko podporo in vzpostavitev zmogljivosti situacijskega zavedanja za odzivanje, geoprostorsko podporo in za izvajanje obrambnih dolžnosti, v vojni pa tudi za izvajanje materialne in zdravstvene oskrbe ter drugih nalog civilne obrambe.

V primeru izrazitega poslabšanja mednarodnega varnostnega okolja, neposredne vojne nevarnosti ali vojne, ko so uveljavljene obrambne dolžnosti, se bo velik obseg nalog za izvajanje vojaške, materialne in delovne dolžnosti izvajal v upravah za obrambo, ki bodo usklajevale tudi naloge, naložene gospodarskim družbam, zavodom in drugim organizacijam, pa tudi drugim organom in lokalnim skupnostim, ki sicer niso nosilci obrambnega načrtovanja. Glede na izkazane potrebe Slovenske vojske za naraščanje sil, ob upoštevanju organizacijsko mobilizacijskega razvoja, se bo pričelo načrtovanje zagotavljanja materialne in zdravstvene oskrbe Slovenske vojske, vključno s podporo zavezniškim silam na ozemlju Republike Slovenije.

Civilna obramba bo zagotavljala razvoj civilnih zmogljivosti in posodabljanje načrtovanja, vzporedno z razvojem drugih delov nacionalnovarnostnega sistema.

Vsebine in naloge civilne obrambe se bodo nadgrajevale in posodabljale skladno z novo strateško realnostjo in varnostnimi razmerami v mednarodnem okolju ter glede na vse večjo soodvisnost civilnih in vojaških zmogljivosti. Načrtovane rešitve in postopki bodo redno preverjeni na usposabljanjih in vajah.

4 NAČELA IN POSLANSTVO CIVILNE OBRAMBE

Civilna obramba bo izhajala iz:

- *načela celostnega pristopa*, ki obsega medsebojno sodelovanje različnih subjektov in posameznikov z nalogami na področju civilne obrambe ter čim višjo raven usklajenosti civilne obrambe z ostalimi podsistemi sistema nacionalne varnosti ter politikami in dejavnostmi na posameznih družbenih področjih, čemur bo sledilo tudi načrtovanje, uveljavljanje in izvajanje nalog civilne obrambe.
- *načela odgovornosti* za izvajanje nalog civilne obrambe. Za usklajeno načrtovanje priprav, zagotavljanje odpornosti, izvajanje aktivnosti in odzivanje so v vseh razmerah

odgovorni isti organi ali organizacije, ki ohranjajo svoje pristojnosti tudi ob morebitnih prilagoditvah delovanja.

- *načela organizacije in neprekinjenega delovanja oblasti in ključnih družbenih funkcij*, ki zagotavlja neprekinjenost delovanja oblasti na celotnem ozemlju Republike Slovenije, v vseh pogojih in z rešitvami v okviru obrambnega načrtovanja v državi. Zagotavljalo se bo neprekinjeno delovanje zmogljivosti in storitev, ki so ključne za državo in družbo, za zagotavljanje nacionalne varnosti, gospodarstvo, zdravje, zaščito in preskrbo prebivalstva ter drugih družbenih dejavnosti.
- *načela prilagodljivosti in prožnosti*, s katerim se bo stalno in realno spremljalo razmere ter celovito ocenjevalo vire groženj in tveganj nacionalni varnosti, sistem civilne obrambe pa se bo moral hitro prilagajati in učinkovito delovati v vseh razmerah.
- *načela sodelovanja pri obrambi države*, ki je ustavna pravica in dolžnost državljanov Republike Slovenije, njihova vključenost in sodelovanja pri nalogah civilne obrambe pa se bo dosegla s stalnim ozaveščanjem o pomenu in delovanju obrambnega sistema ter vlogi posameznika v procesu krepitev pripravljenosti in odpornosti za potrebe obrambe.

Načela se bodo uresničevala v okviru obrambnih priprav in obrambnega načrtovanja države.

Upoštevalo se bodo obrambne interese in cilje Republike Slovenije za odvratanje vojaških in drugih groženj ter tveganj, ohranjanje neodvisnosti, nedotakljivosti, ozemeljske celovitosti in interesov v okviru kolektivne in skupne obrambe ter zagotavljanje neprekinjenega delovanja države in družbe, je poslanstvo civilne obrambe zagotoviti visoko stopnjo pripravljenosti, odpornosti in vzdržljivosti države in družbe. Slednje omogoča hitro, prilagodljivo in učinkovito ukrepanje proti različnim vrstam groženj in tveganj nacionalni varnosti ter zagotavlja neprekinjeno delovanje države in družbe v vseh pogojih, torej v miru, krizi, izrednem stanju ali vojni.

Poslanstvo se bo uresničevalo skozi cilje civilne obrambe, in sicer z načrtovanjem različnih ukrepov, tako na področju delovanja državnih in drugih organov ter organov lokalne samouprave, gospodarskih in drugih dejavnosti, obveščanja in informiranja, vključno s psihološko obrambo, ter drugimi nevojaškimi oblikami obrambe in sodelovanja državljanov pri obrambi države. Na vsakem od ključnih področij oziroma prvin civilne obrambe se bo določilo obseg virov in naloge, s katerimi se bo dolgoročno zasledovalo poslanstvo in cilje civilne obrambe.

5 KLJUČNI CILJI CIVILNE OBRAMBE IN NJIHOVO URESNIČEVANJE

Ključni cilji civilne obrambe so:

- podpirati Slovensko vojsko in vojaško obrambo države,
- ohraniti neprekinjeno delovanje oblasti,
- ohraniti delovanje gospodarskih in drugih dejavnosti, ki so pomembne za obrambo, preskrbo in preživetje prebivalstva.

Cilji civilne obrambe se bodo prednostno uresničevali s pripravami na področjih, ki so bistvenega pomena za izvrševanje nalog civilne obrambe. Usmerjene bodo v načrtovanje, razvoj in zagotavljanje zmogljivosti in odpornosti države na področjih:

- zagotavljanja pogojev za preživetje prebivalstva,
- energetske preskrbe,

- delovanja gospodarstva,
- delovanja informacijsko komunikacijske tehnologije in sistemov,
- zdravstvene in socialne oskrbe,
- preskrbe s pitno vodo,
- kmetijstva in preskrbe s hrano,
- delovanja prometnega omrežja in transporta,
- finančnih sredstev,
- zaščite in ohranjanja kulturne identitete,
- obveščanja in informiranja.

Nosilci obrambnega načrtovanja bodo v okviru svojih načrtov poleg ukrepov kriznega odzivanja načrtovali tudi vzpostavitev civilnih zmogljivosti in podporo Slovenski vojski.

Za izvajanje podpore države gostiteljice bodo nosilci obrambnega načrtovanja načrtovali zagotovitev civilnih zmogljivosti iz svoje pristojnosti in neposredno nudili podporo zavezniškim silam na ozemlju Republike Slovenije na podlagi izkazanih potreb Slovenske vojske.

Materialno in zdravstveno oskrbo Slovenske vojske se bo načrtovalo na podlagi izkazanih potreb, ki izhajajo iz organizacijsko-mobilizacijskega razvoja Slovenske vojske, ki vključuje tudi povečano število pripadnikov, njihovo usposabljanje, opremo, oborožitev in območje delovanja v Republiki Sloveniji. Izvajati se bo začela po uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti. V zagotavljanje materialne in zdravstvene oskrbe bodo vključena podjetja in druge organizacije na območju, kjer se enote nahajajo. V koordinacijo in izvajanje se bodo predvidoma vključile tudi lokalne skupnosti.

Z izvajanjem obrambnih dolžnosti se bo neposredno dopolnjevala kadrovska zmogljivost Slovenske vojske, njene materialne potrebe pa s sredstvi iz popisa. Z razporejanjem na delovno dolžnost se bo zagotavljalo učinkovitost in delovanje državnih organov, gospodarskih in drugih organizacij ter organov lokalne samouprave.

Cilji civilne obrambe se bodo uresničevali z zavedanjem državljanov in ostalih prebivalcev Republike Slovenije o pomenu odpornosti države in družbe ter odgovornosti vsakega posameznika, da k njej prispeva. K uresničevanju ciljev civilne obrambe bodo prispevali tudi organi in institucije Republike Slovenije, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki bodo v svojem delovanju predvideli možnosti za neprekinjeno delovanje, tudi ob poslabšanju varnostnih razmer. Priprave, ki se izvajajo v miru, za zagotavljanje čim hitrejšega in uspešnega odziva na različne vrste varnostnih groženj in tveganj omogočajo oblikovanje pogojev za obrambo države v nacionalnih okvirih kot v okviru zavezništva in Evropske unije. Za uresničitev tovrstnih nalog se bo s strategijami razvoja na posameznih področjih delovanja države in družbe dodatno oblikovalo cilje, smernice in predloge izgradnje zmogljivosti. Gre za zasledovanje ciljev, ob medsebojnem usklajenem dopolnjevanju prizadevanj na različnih področjih, kar pomeni, da se obramba in krepitev odpornosti vključujeta tudi v različne strateške dokumente Republike Slovenije.

Za zagotavljanje neprekinjenega delovanja oblasti bo izveden pregled postopkov in procesov ter linije prenosa pooblastil za odločanje, vzdrževani sistem in postopki komuniciranja ter predvidene rezervne lokacije za delovanje državnih organov. Zagotovljeno bo načrtovanje nalog civilne obrambe, ki vključuje usklajevanje rešitev in postopkov za neprekinjenost delovanja in ukrepe za zagotavljanje ključnih storitev.

Zagotavljalo se bo čim višjo stopnjo energetske samozadostnosti ter zalog za daljše obdobje kriz, izrednega stanja in vojne. Za doseg tega cilja bodo nadgrajene obstoječe kapacitete za rezerve energentov, pri čemer se izhaja iz dejstva, da bodo novo oblikovane zaloge namenjene za primer izrazitega poslabšanja mednarodnega varnostnega okolja ali dolgotrajne krize pri oskrbi z

energenti, kakor tudi za delovanje in oskrbo v izrednem stanju in vojni. Večina novo zgrajenih skladiščnih kapacitet energentov se bo nahajala na ozemlju Republike Slovenije. Z dodatnimi ukrepi se bo vzpodbujalo manjše samooskrbne sisteme in zagotavljalo pogoje za nadgradnjo proizvodnje in oskrbe z energijo pri gospodarskih subjektih in prebivalstvu. Vzpodbujalo se bo uporabo novih tehnoloških rešitev na področju pridobivanja virov energije in predvsem izkoriščanje možnosti, ki jih ima država na področju obnovljivih virov energije, s čimer se bo povečala samooskrba Republike Slovenije. Zaradi diverzifikacije virov in avtonomnosti sistemov pa se bo povečala odpornost oskrbe. Aktivnosti bodo usmerjene tudi v pripravo ukrepov za določanje prednosti uporabnikov pri oskrbi z energenti in najnujnejših ukrepov za zaščito elektroenergetskega sistema v okoliščinah kot so motnje na trgu, tudi zaradi hibridnega delovanja, ob različnih vrstah kriz ali v izrednem stanju in vojni. Energetska preskrba je pogoj za delovanje Slovenske vojske, gospodarskih in drugih dejavnosti, ki izvajajo obrambne naloge ter za oskrbo prebivalstva. Navedene aktivnosti se bo izvajalo v smeri zelenega prehoda in doseganja ogljične nevtralnosti.

Nemoteno delovanje gospodarstva je pogoj za zagotavljanje ključnih dobrin in storitev za preskrbo prebivalstva in v podporo delovanju obrambnega sistema ob motnjah na trgu v miru in še posebej v razmerah kriz, izrednega stanja in vojne. Poleg preventivnega ravnanja, ki postaja vse pomembnejše v smislu pripravljenosti in odpornosti na različne motnje na trgu, bodo pristojni organi načrtovali ukrepe ekonomske narave, s katerimi se bo nadgradilo obstoječe in spodbujalo razvoj namenske industrije, ki bo podpirala možnosti opremljanja Slovenske vojske ter zagotavljanje obrambnih potreb, ob zaostrovanju razmer in na podlagi izkazanih potreb. Z delovanjem gospodarstva se bo, poleg uresničevanja gospodarske rasti in zmožnosti prilagajanja na omejitve na trgu, zagotavljalo tudi potreben obseg proizvodnje in storitev za obrambo. Hkrati se bo v državi z različnimi ukrepi vzpodbujalo industrijo, ki je ključna za preskrbo ter preživetje prebivalstva.

V okoliščinah izrazitega poslabšanja varnostnih razmer v mednarodnem okolju bo ocenjen obseg in vrsta rezerv ter povečane zaloge ključnih surovin in izdelkov v državnih blagovnih rezervah, upoštevajoč, da se prednost namenja osnovni preskrbi, energiji, zdravilom in sanitetnemu materialu. S posebnimi ukrepi bo spodbujeno tudi povečanje zalog surovin, nadomestnih in rezervnih delov v dejavnostih, ki vplivajo na vzdržnost in odpornost gospodarstva ter ključnih funkcij države in družbe. Glede na razmere se bo, predvsem v izrednem stanju in vojni, porabo lahko tudi omejevalo. Nezanemarljiv je finančni vidik, ki z ekonomskimi ukrepi za sofinanciranje zalog podjetij lahko zagotavlja večjo vzdržnost nabavnih in oskrbovalnih verig.

Informacijsko komunikacijska omrežja in sistemi so izrednega pomena za delovanje državnih organov, Slovenske vojske, upravljavcev kritične infrastrukture in bodo nadgrajeni za nemoteno delovanje v vseh razmerah, tako v državi, kot v povezavi z mednarodnim okoljem. Z namenom povezovanja nosilcev obrambnega načrtovanja bodo za potrebe obrambe vzpostavljeni sistemi, ki so robustni, prilagodljivi in omogočajo redundanco delovanja na način, da se zagotovi nadaljevanje procesov, storitev, proizvodnje in dejavnosti. Posebej načrtovane aktivnosti morajo zmanjševati tveganja in omogočati hiter odziv na zaznane kibernetične incidente ter s tem dosegati visoko stopnjo kibernetične varnosti. Prednost bo imelo zagotavljanje nemotenih ključnih storitev za potrebe državnih organov, kritične infrastrukture in Slovenske vojske.

Zdravstvena oskrba predstavlja eno od ključnih področij za zagotavljanje odpornosti države in družbe. Ob spremenjenih zdravstvenih ali varnostnih razmerah se pritisk na zdravstveni sistem še dodatno poveča. Za odzivanje zdravstva in opravljanje dodatnih nalog v primeru krize, izrednega stanja ali vojne, bodo dopolnjene državne blagovne in druge rezerve na področju zdravstva. Zagotovilo se bo povečanje kadra za potrebe obrambe države. Obseg zalog v zdravstvenih zavodih in tudi v zasebnem sektorju bo zagotovljen s pravočasnimi in usmerjenimi pripravami. Vzpostavljene bodo terenske bolnišnice v vojni za osnovno zdravstveno oskrbo

pripadnikov Slovenske vojske izven mirnodobnih sedežev zdravstvenih ustanov, dodatnih razporeditev na območju težiščnih vojaških delovanj v primeru vojaške ogroženosti Republike Slovenije, možnosti delovanja v okviru in ob sodelovanju Slovenske vojske ter sistema zaščite, reševanja in pomoči ob večjih naravnih in drugih nesrečah. Vzporedno z zdravstveno dejavnostjo se bo načrtovalo tudi ukrepe socialnega varstva, saj se potrebe družbe do tovrstne pomoči in oskrbe v spremenjenih razmerah bistveno povečajo.

Za uresničevanje cilja preskrbe s pitno vodo bodo upoštevani preventivni ukrepi za zavarovanje vodnih virov, izvajanje različnih programov in investicijskih projektov, s katerimi bo zagotovljena čim bolj nemotena in zadostna oskrba z neoporečno pitno vodo. Izhajalo se bo iz načela učinkovitega gospodarjenja z vodo in vodnimi viri ter iskanja rešitev za zmanjšanje vpliva ekstremnih vremenskih pojavov. Preskrba s pitno vodo je neposredno povezana s preskrbo s hrano in zagotavljanjem osnovnih življenjskih potreb prebivalstva, delovanjem gospodarskih in drugih dejavnosti ter obrambnih sil.

Kmetijska dejavnost bo na področjih, kjer država ne dosega ustrezne stopnje prehranske samozadostnosti, v okviru kmetijske politike oblikovala ukrepe, s katerimi se bo dodatno spodbujalo pridelovalce hrane in živilsko predelovalno industrijo. Z usmeritvami pristojnih organov se bo večalo možnost za pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov ter prodajo v Republiki Sloveniji, torej prebivalstvu, institucijam, zavodom ipd. Pri tem se bo sledilo osnovnemu cilju o kakovostnem in lokalnem viru hrane, tudi z zagotovitvijo potrebnih količin semen, gnojil, sredstev za varstvo rastlin ter veterinarskih zdravil in pripomočkov. Poiskalo se bo dodatne rešitve in ukrepe za višjo stopnjo prehranske samooskrbe prebivalstva ter možnosti za ohranjanje obsega kmetijskih zemljišč, preprečevanje degradacije in pozidav le-teh ter ohranjanje gozdov in gozdne biomase. S kmetijsko proizvodnjo se bo zagotavljalo redno in zadostno oskrbo prebivalstva s hrano.

Razvoj transportnega in prometnega omrežja bo omogočal izvajanje obrambnih nalog, vključno s podporo države gostiteljice. Pri tem bo opredeljena tudi možnost alternativnih smeri gibanja sil. Temu bodo namenjene investicije v prometno infrastrukturo, njeno posodobitev in prilagoditev zahtevam vojaške mobilnosti. Slednje se nanaša predvsem na cestni in železniški promet, v nujnem obsegu pa tudi na letalski in pomorski promet. Ob tem je treba upoštevati, da so prometnice bistvene tudi za delovanje gospodarskih in drugih dejavnosti ter redno oskrbo prebivalstva. Ohranjalo in povečevalo se bo funkcionalnost prometnih poti in koridorjev ter zagotavljalo dekonflikt in visoko stopnjo pretočnosti prometnic za potrebe Slovenske vojske in zavezniških sil, ki se zadržujejo na ali prečkajo ozemlje Republike Slovenije.

Zagotavljanje finančnih sredstev za izvajanje nalog obrambe je pomembno za celovito izvajanje priprav in načrtovanje različnih ukrepov civilne obrambe, za delovanje vojaških zmogljivosti in s tem za delovanje in obrambo države v izrednem stanju in vojni. V izrednem stanju in vojni se bo prešlo na financiranje skladno s sprejetim vojnim proračunom Republike Slovenije. V vojnem proračunu se finančna sredstva usmerijo v zagotavljanje obrambne sposobnosti države, izvajanje obrambe ter zagotovitev preživetja prebivalstva. Vse ostale investicije se zaustavijo, omejijo ali odložijo. Finančna sredstva se prednostno razporeja na Ministrstvo za obrambo in na področja, ki zagotavljajo podporo obrambi države, varnosti, proizvodnji in storitvam za potrebe obrambe, ter preskrbi in preživetju prebivalstva.

Na področju zaščite kulturne identitete bodo že v miru načrtovani ukrepi in rešitve, ki bodo prioritarno usmerjene v opredelitev in zagotovitev zaščite kulturne dediščine ter vzpodbujanje delovanja institucij in organizacij, ki delujejo na področju kulture. Pozornost bo tako namenjena ohranjanju kulturne identitete, narodni samobitnosti in iz nje izhajajočih vrednot ter zaščiti snovne in nesnovne kulturne dediščine.

Obveščanje in informiranje pomembno prispeva k seznanitvi in s tem razumevanju razmer ter lažjem poenotenju prebivalstva za doseganje ciljev na področju obrambe. Za zagotovitev objektivnega informiranja se bo sledilo načelu jasnih, točnih, strokovnih in pravočasnih informacij. Z obveščanjem tuje javnosti se bo pripomoglo k pridobivanju podpore zaveznikov in odvratanju nasprotnika. Gradilo se bo zaupanje v državne institucije in opogumljalo prebivalstvo k sodelovanju pri obrambnih aktivnostih v okviru zakonskih določil. Strateško komuniciranje bo usklajeno med nosilci posameznih nalog ter bo podpiralo proces vodenja in sprejemanja odločitev ob poslabšanju mednarodnega varnostnega okolja, v obdobju kriz ter izrednem stanju in vojni. Rešitve za delovanje v najtežjih razmerah bodo predvidele možnosti za obveščanje in informiranje tudi izven mirnodobnih lokacij in za daljše časovno obdobje ter izvajanje psihološke obrambe.

V izobraževalnem procesu se bo zagotovilo izvajanje domovinske vzgoje mladih. Izhajajoč iz pravic in dolžnosti državljanov na področju obrambe in varnosti se bo posamezniku omogočalo seznanjanje z grožnjami nacionalni varnosti ter aktivno vključevanje v pridobivanje znanj in veščin na obrambnem področju. Obrambne kompetence prebivalstva se bodo krepile z ozaveščanjem splošne javnosti, udeležbo posameznikov na obrambnih usposabljanjih, urjenjih in vajah ter z različnimi oblikami informiranja, kar bo povečalo vedenje o potrebni pripravljenosti posameznika na zaostrene varnostne razmere. S pridobljenimi kompetencami bodo prebivalci lahko aktivno sodelovali v nevojaških oblikah obrambe.

6 ZAKLJUČKI

Nepredvidljivost in hitre spremembe mednarodnega okolja ter prisotnost konfliktov narekujejo državam poleg zagotavljanja povečanih investicij in vojaških zmogljivosti tudi zagotavljanje zadostnih civilnih zmogljivosti. Upoštevajoč obrambne interese in cilje Republike Slovenije je poslanstvo civilne obrambe zagotoviti visoko stopnjo pripravljenosti, odpornosti in vzdržljivosti države in družbe. Slednje omogoča hitro, prilagodljivo in učinkovito ukrepanje proti različnim vrstam groženj in tveganj nacionalni varnosti ter zagotavlja neprekinjeno delovanje države in družbe v vseh pogojih, torej v miru, krizi, izrednem stanju ali vojni.

Republika Slovenija bo krepila civilno obrambo in odpornost civilnih zmogljivosti ob upoštevanju, da je treba novim mednarodnim varnostnim okoliščinam prilagoditi nacionalne aktivnosti na področju obrambnega načrtovanja. S pravočasnimi pripravami na nacionalni ravni bodo tako zagotovljeni pogoji za učinkovito odzivanje obrambnega sistema, s čimer bo Republika Slovenija pomembno doprinesla k odpornosti zavezništva ter skupni varnosti Evropske unije.

Obrambne priprave in načrtovanje se bodo nadgrajevale in prilagajale na podlagi neprekinjenega spremljanja razmer v mednarodnem varnostnem okolju. Pripravljeni bodo predlogi za krepitev odpornosti ter odzivanje na grožnje in tveganja, skladno z nacionalno oceno varnostnih tveganj in groženj, ki upošteva različne vrste groženj, tudi tiste, ki zahtevajo odzivanje obrambnega sistema. Pri tem bodo v okviru obrambnega načrta že v miru opredeljene naloge iz pristojnosti posameznega organa ali organizacije ter naloge za celovito odzivanje obrambnega sistema v primeru izrednega stanja in vojne. Usklajene organizacijske, kadrovske, materialne in druge rešitve, opredeljene v okviru obrambnega načrtovanja, bodo omogočale odzivanje na različne varnostne grožnje in tveganja v miru ter hiter prehod na delo v izrednem stanju ali vojni. Rešitve se bodo preverjale na vajah.

Na podlagi Strategije civilne obrambe bodo oblikovani predlogi investicij države za povečanje odpornosti družbe.

Obrazložitev:

Strategija civilne obrambe kot temeljni razvojno usmerjevalni dokument države na področju civilne obrambe izhaja iz obstoječega pravnega okvira s področja obrambe ter upošteva stanja v mednarodnem varnostnem okolju, vključno z grožnjami, tveganji in sodobnimi varnostnimi izzivi. Vojna v Ukrajini je še dodatno pokazala in potrdila pomen države in družbe ter podjetij pri zagotavljanje celovite podpore s civilnimi zmogljivostmi nacionalnim oboroženim silam pri zoperstavljanju okupatorju ter pomen samozadostnosti, odpornosti in trdoživosti državljanov ter neprekinjenega delovanja kritične infrastrukture. Resnosti spremenjenih varnostnih razmer se zavedamo tudi v okviru Nata in Evropske unije, v okviru katerih smo sprejeli številne ukrepe in posodobili mehanizme za krepitev odpornosti na vseh segmentih države in družbe ter krepitev mednarodnega sodelovanja.

Za tako prilagajanje sta nujna prenova temeljnih izhodišč, ki določajo cilje in interese na obrambnem področju, ter usmerjanje virov in prizadevanj za uresničitev prednostnih ciljev. Tako je Ministrstvo za obrambo na podlagi Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije pripravilo predlog Obrambne strategije, ki daje strateške usmeritve o prihodnjem konceptu obrambe in konceptu obrambne politike. Iz nje kot podrejena dokumenta izhajata predloga nove Vojaške strategije in Strategije civilne obrambe, vsi trije dokumenti pa so temeljni razvojno-usmerjevalni dokumenti države na svojem področju. Strateški, planski in doktrinarni dokumenti na področju nacionalne varnosti in obrambe predstavljajo ključne podlage za usmerjanje razvoja in delovanja nacionalnovarnostnega in znotraj njega tudi obrambnega sistema Republike Slovenije.

Civilna obramba je del obrambnega sistema Republike Slovenije in prispeva k zagotavljanju obrambne sposobnosti države. Naloge civilne obrambe načrtujejo nosilci obrambnega načrtovanja, ki so odgovorni za stanje priprav in opredelitev nalog iz svoje pristojnosti na področju obrambe, pri čemer vključujejo rešitve, ki so skladne s koncepti in mehanizmi Nata in Evropske unije. Usklajevalno vlogo v procesu obrambnega načrtovanja ima Ministrstvo za obrambo, ki spremlja in usmerja razvoj civilnih zmogljivosti za izvajanje nacionalne obrambe ter zagotavlja stalno situacijsko sliko in spremljanje razmer v mednarodnem varnostnem okolju.

Strategija se osredotoča na tri ključne cilje - podpora Slovenski vojski in vojaški obrambi države, ohranitev neprekinjenega delovanja oblasti ter ohranitev delovanja gospodarskih in drugih dejavnosti, ki so pomembne za obrambo, preskrbo in preživetje prebivalstva. Ti cilji so skladni s cilji Nata in Evropske unije. Uresničevanje ciljev je prednostno predvideno s pripravami na področjih, ki so bistvenega pomena za izvrševanje nalog civilne obrambe - zagotavljanja pogojev za preživetje prebivalstva, energetska preskrba, delovanje gospodarstva, delovanje informacijsko komunikacijske tehnologije in sistemov, zdravstvena oskrba, preskrba s pitno vodo, kmetijstvo in preskrba s hrano, delovanje prometnega omrežja in transporta, finančna sredstva, zaščita in ohranjanje kulturne dediščine in identitete ter obveščanje in informiranje.

Civilna obramba mora zagotoviti visoko stopnjo pripravljenosti, odpornosti in vzdržljivosti države in družbe. To bo omogočeno s krepitvijo civilne obrambe in odpornosti civilnih zmogljivosti ter z učinkovitim ukrepanjem proti grožnjam in tveganjem nacionalni varnosti ter zagotavljanjem neprekinjenega delovanja države in družbe v vseh pogojih. S pravočasnimi pripravami bodo zagotovljeni pogoji za učinkovito odzivanje obrambnega sistema Republike Slovenije s čimer se bo doprineslo tudi k odpornosti zaveznitstva ter skupni varnosti Evropske unije.

Obrambne priprave in načrtovanje se bodo nadgrajevale in prilagajale glede na razmere v mednarodnem varnostnem okolju, vrste in intenzivnost groženj in tveganj ter potrebe nacionalnovarnostnega sistema države.